

ИСТИНСКОТО ЗНАЧЕНИЕ НА ДУМИТЕ „НЕ ИЗКУШАВАЙ ГОСПОДА, СВОЯ БОГ“

И все пак, прави са онези, които изтъкват, че човек не бива да „изкушава Господа, своя Бог“ (Мат. 4:7; срв. Второзак. 6:16), но са прави само отчасти. Защото не е изкушаване на Бога, когато някой участва в Литургията и се причастява и по време на епидемия, както и по време на съпътстващата я изолация или самоизолация, а когато епископ или презвитер затвори светия храм за верните, или произволно реши да не служи за неопределено време Светата Литургия, или експериментира с начина на причастяване (от уж първоначалния до експерименталния начин!), защото и в трите случая по подразбиране се внушава, че е възможно човек да се зарази чрез Причастие. Подобно послание, независимо от евентуално добрите намерения на авторите му, авторът на тези скромни редове все пак счита за богохулно и, в крайна сметка, криптоатеистично.

А кога на практика имаме изкушаване на Бога от друга страна или по друг начин? Според нас тогава, когато някой, било то от средите на онези, които поддържат тезата за възможността за заразяване чрез причастие, било то от средите на онези, които решително отхвърлят такава възможност, започне да доказва, че е прав, като предлага в светата чаша с Причастието да се сложи някаква силна отрова. Според някои тя ще убие този, който се причастява от такава чаша, а според други ще важат Христовите думи, че християните, дори и да „изпият нещо смъртоносно, няма да им навреди“ (Мк 16:18). Това нецърковно и безотговорно предложение на един „неоправославен богослов“ от

нашето време изобщо не е ново: преди около сто години вече споменатият архимандрит Петроний, иначе двоен доктор по богословие и не маловажен богослов за своето време и регион, предлага да сложим цианкалий в светата чаша и след това, по този начин, да проверим дали евхаристийните Дарове са по-висши или подчинени на естествените закони. Според автора на тези редове и в двата случая, и сега, и някога, има едно нагло и директно *изкушаване на Бога*: или покажи, Боже, че отровата със сигурност ще подейства, чрез силата на Твоите собствени „естествени“ закони, или покажи, че няма да подейства, чрез силата на Твоето божествено всемогъщество!

И в двата случая действа магически подход към Светото Причастие: някои го инструментализират, за да докажат своята гледна точка, други – своята, а и едните и другите всъщност свеждат Светата тайна, главното Събитие в нашия живот и опит, до аргумент за своите вярвания и инструмент на своите предразсъдъци. Предварително е ясно, че като съзнателно и умишлено слагаме цианкалий или някаква друга отрова в чашата с Причастието, всъщност ще се опитаме да подчиним Самия Господ на себе си, да Го сведем до наш послушник или слуга, така че ние да бъдем Господ вместо него, и това, очевидно, е чисто магическа процедура и директно изпитване на самия Господ Бог. Резултатът също е предварително известен: Причастието няма да престане да бъде Лекарството на Безсмъртието, но отровата ще действа. Всъщност, в историята на човешките грехове и престъпления не са непознати случаи на убийства, извършени с отрова, хвърлена в чашата със Светото Причастие. Просто и разбираемо, но същевременно интелигентно и духовно обяснение ни дава покойният патриарх Павле, когато пише: „Би било преко-

мерно упование в Божията благодат, най-малкото осъдително лекомислие, недостойно за нас като помощници, „сътрудници на Бога“ (1 Кор. 3:9), ако свещеник, знаейки, че виното е било в неподходящ съд, или е било заразено с някакъв вирус, или е било отровено, го използва за Причастие. Защото трябва да се разбере, че ние, верните, не смятаме, че Светото Причастие е химическо средство за неутрализиране на отрова или че то може да се използва за тази цел, или да се експериментира с него по този начин, а преди всичко и най-вече то е божествено средство за духовно издигане, освобождение от греха, придобиване на вечен живот и възкресение в последния ден (Йоан 6:54).“ Не бива да пренебрегваме и този негов коментар, вдъхновен от думите на свети апостол Павел (виж 1 Кор. 11:27-30): „Може да звучи парадоксално, ако (...) кажем, че Църквата винаги е знаела, че Светото Причастие наистина може да бъде причина за слабост и болест, и дори за смърт.“

Нека си представим обаче различна ситуация: без никакво намерение да изпитва Бога като проверява Неговото всемогъщество, изобщо без да знае, че някой е сложил отрова в чашата, християнин приеме причастие чисто-сърдечно, със страх Божий, вяра и любов. Какъв ще бъде резултатът? Вярваме, че отровата няма да има никакъв ефект, именно според Христовото обещание, че на християните няма да им навреди „ако изпият нещо смъртоносно“, и това е така, защото този християнин не само не е изкушавал Бога, но, напротив, е проявил истинска вяра и любов. Има само един извод: Светото Причастие е или наистина лечебно (изцеляващо) *тук и сега*, или е неефективно *тук и сега* (с крехката надежда, че ще бъде ефективно в Есхатона). То е ефективно и чудотворно и се-

га, и винаги, и во веки веков, тоест както исторически, така и есхатологично, но за някои то носи здраве, живот и спасение, а за други носи болест и смърт, духовна или физическа (или и двете!), според тяхната вяра или неверие, готовност или недостойнство.